

СЕКЦІЯ V

Розвиток інформаційних систем обліку, аналізу та аудиту на етапі становлення цифрової економіки

УДК 657.422.4

Бігун Вікторія

*студентка гр. ОА 71мз спец. «Облік та оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки*

Науковий керівник: Содома Р. І., к.е.н.,

*доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Львівський національний аграрний університет,*

Східницька Г. В., к.е.н.,

*доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Львівський національний аграрний університет*

ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ БЛОКЧЕЙНУ

Діджиталізація змінює передумови для управлінських та облікових процедур, поширюють способи обміну та розподілу інформації, пропагують нову інфраструктуру бухгалтерського обліку. Вже сьогодні застосування інноваційних досягнень ІТ-сфери в бухгалтерському обліку надає можливість опрацьовувати великі масиви інформації в найкоротші терміни. Використання когнітивних технологій не тільки пришвидшує обробку та аналіз даних, але й забезпечує виконання загальносвітових та європейських тенденцій до транспарентності контролю, обліку і звітності. Таким технологічним вимогам прозорості, якості та високого ступеню захисту інформації відповідає технологія блокчейн (Blockchain).

Особливостями технології блокчейн є:

- децентралізація, при якій в мережі немає сервера централізованого керування, кожен учасник виступає у ролі сервера та підтримує роботу усього блокчейна;
- прозорість, при якій інформація про транзакції та контракти зберігається у відкритому доступі і при цьому дані неможливо змінити;
- теоретична необмеженість, при якій теоретично блокчейн можна доповнювати записами до нескінченності, тому його часто порівнюють з суперкомп'ютером;
- надійність, яка забезпечується консенсусом вузлів блокчейна при додаванні нових даних.

Система блокчейн набула свого розвитку в роботі з криптовалютою біткоїн і спочатку використовувалася для приховування інформації про транзакції. Сьогодні існують різні об'єднання як серед найбільших світових банків, так і серед великих високотехнологічних компаній, які консолідується для розроблення програмного забезпечення з використанням блокчейн-системи для взаємної вигоди. Найбільше поширення такої співпраці та інвестиції можна спостерігати у фінансовій сфері.

Блокчейн має низькі ціни дозволяє ефективно обмінюватись інформацією, що є основним потенціалом для усунення проблем довіри в підприємницькій діяльності. Технологія впроваджується в багатьох країнах світу і вже змінює фінансову галузь. Фінансова система, заснована на блокчейн, сприятиме розширенню доступу до фінансових послуг в усіх країнах світу. Нові цифрові валюти полегшують доступ в систему для людей, які нині не можуть користуватися фінансовими послугами, допоможуть знизити бар'єри для входження в систему, сприятимуть розвитку конкуренції.

Впровадження технології блокчейн в українські банки дозволить: захистити клієнтів банків від шахраїв, створити нове джерело доходів для банків, збільшити надходження до бюджету, сприятиме зміцненню гривні і притоку валюти в країну, зменшити тінізацію економіки, покращити міжнародний імідж України як держави відкритої для інновацій.

Тому інфраструктура технології блокчейн, яка навіть термінологічно корелює з обліковими категоріями, може стати поштовхом до змін методологічних стандартів контрольно-облікової діяльності. Алгоритм дій при реалізації технології блокчейн близький до Torrent, коли функціонування відбувається в режимі «peer to peer» – рівноправності всіх учасників. Так, технологія блокчейн – це система, заснована на розподілених книгах обліку, – база даних активів чи транзакцій, якими можна ділитися у численних вузлах мережі, надаючи кожному учаснику власну копію. При цьому усі зміни відображаються в усіх копіях майже одночасно. Кожна транзакція записується у вигляді «блоку» даних, а кожен новий блок має зашифровану копію включеного в нього попереднього блоку. Далі блоки сполучаються за допомогою криптографічних підписів для створення «ланцюжка» дій або транзакцій із часовою міткою, розподілених і захищених від підробки. Як наслідок, блокчейн створює непідробну облікову книгу інформації, в якій майже неможливо сфальсифікувати чи знищити записи, щоб приховати певну діяльність [2]. Для облікових процесів це може стати ефективним інструментом для забезпечення прозорості та високого ступеня довіри користувачів звітної інформації до цих даних. Блокчейн може стати вдалим поєднанням прозорості, безпеки та оперативного контролю, оскільки забезпечує надійну синхронізацію даних та захищає їх від підміни в результаті зовнішнього втручання.

Звісно, для суб'єктів господарювання застосування блокчейну буде мати більше обмежень, ніж для неприбуткових організацій, оскільки комерційна таємниця накладає обмеження щодо оприлюднення інформації управлінського характеру [1]. Так, розкрадання активів можна попередити як вдосконаленням документування (технологія блокчейн передбачає узгодження інформації учасниками до приєднання у блок та унеможливує її перекручення потім), так і виведенням інвентаризації на новий, більш оперативний та якісний рівень, а також одномоментним формуванням даних на рахунках шляхом подвійного запису з узагальненням у звітності.

Застосування технологічних можливостей в методології бухгалтерського обліку змінює форму його організації, підвищує рівень професійних компетенцій та відповідальності кадрів, виводить систему інформаційного забезпечення на якісно новий рівень прозорості, безпеки, оперативності, релевантності.

Завдяки впровадженню блокчейну в облікові процедури вирішуються наступні завдання:

- 1) збір, угруповання і впорядкування інформаційних потоків;
- 2) швидкий доступ та видача інформації;
- 3) скорочення інтервалу між отриманням інформації та її занесенням в базу даних;
- 4) зниження ризиків виникнення помилок в обліку та в процесах прийняття рішень, що дозволяє підприємству уникати перекручення інформації в бухгалтерському обліку;
- 5) інтеграція всіх рівнів обліку для створення єдиної інформаційної бази;
- 6) автоматичне формування звітів;
- 7) забезпечення ефективного оперативного контролю.

Запровадження технології блокчейну (або її більш досконалих технологічних аналогів) дозволить синхронізувати бухгалтерські записи між контрагентами, що, в свою чергу, підсилить транспарентність і дозволить здійснювати поточні автоматизовані аудити.

Список використаних джерел

1. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-XII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

2. Мельниченко О. В., Гартінгер Р. О. Роль технології блокчейн у розвитку бухгалтерського обліку. European cooperation. 2016. Vol. 7(14). с. 9- 19.

3. Psaila S. Blockchain: A game changer for audit processes. URL: <https://www2.deloitte.com/mt/en/pages/audit/articles>

УДК 657

Воронюк Анна

*студентка гр. ОА 51м спец. 071 «Облік та оподаткування»,
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Науковий керівник: Шматковська Т. О., к.е.н.,
доц. кафедри обліку і аудиту*

ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ АВТОМАТИЗАЦІЇ АУДИТУ В УКРАЇНІ

Після входження України до Європейського Союзу, вона стала невід'ємною частиною світової економічної спільноти. Саме цей факт був поштовхом до проведення активної реформації національної економіки. Не винятком стала і сфера аудиторської діяльності.

Важливість оновлення та перебудови українського аудиту, як показує зарубіжний та вітчизняний досвід, є об'єктивною необхідністю, оскільки на сьогодні саме аудит є невід'ємною частиною ринкової економіки будь-якої розвиненої країни, важливим елементом контролю.

Варто звернути увагу на те, що застосування суб'єктами господарювання, які є клієнтами аудиторських фірм автоматизованих інформаційних систем, відповідно вимагає здійснення аудиту за допомогою комп'ютерної техніки. Варто зазначити, що аудиторська діяльність є відносно новою для України і бере свій початок після прийняття Закону «Про аудиторську діяльність» від 22 квітня 1993 року. 1 вересня 2018 року в дію вступив новий Закон України «Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність», який визначає правові засади аудиту фінансової звітності, провадження аудиторської діяльності в Україні та регулює відносини, що виникають при її провадженні.

Протягом 25 років існування аудиту відбулося чимало позитивних змін у даній сфері. Зокрема на сьогодні система незалежного аудиту України складається із досить розгалуженої інфраструктури. Зараз вона включає 878 аудиторських фірм, а також 2709 зареєстрованих аудиторів, приблизно 25% з яких діють одноосібно. Крім того, в аудиторських фірмах працює понад 16 тис. фахівців з бухгалтерського обліку, питань економіки, фінансів, оподаткування, господарського й адміністративного права тощо [1].

Проте, у зв'язку із досить недавньою появою інституту аудиту як нової форми контролю в Україні, існує чимала кількість недоліків у його функціонуванні. Зокрема значною проблемою є нестача методичного та методологічного забезпечення. На жаль, у вітчизняній економічній літературі недостатньо розкриваються основні питання аудиторської діяльності. На сьогодні бракує посібників, які б ґрунтовно розкривали процедури та етапи проведення аудиту, надавали інформацію про процес складання плану та програми аудиту, пропонували методіку розрахунку аудиторського ризику та рівня суттєвості. Все це є прогалиною у створенні методологічного забезпечення аудиторської діяльності і потребує науково обґрунтованих теоретичних розробок та їх практичного впровадження. Проблемою також є недостатня кількість висококваліфікованих аудиторів.

Крім того, варто зазначити, ще одним значущим недоліком на сучасному етапі розвитку вітчизняної системи аудиту є відсутність ратифікованих на державному рівні стандартів аудиту. Варто зазначити, що проблемою також є відсутність методичних рекомендацій з боку чинного законодавства щодо проведення аудиту, а також типових форм